

1 Care sunt costurile unui proces și cine ar trebui să le suporte în mod normal?

Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme:

- a) plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu, denumită în continuare asistență prin avocat;
- b) plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, cu încuviințarea instanței sau a autorității cu atribuții jurisdicționale, dacă această plată incumbă, potrivit legii, celui ce solicită ajutorul public judiciar;
- c) plata onorariului executorului judecătoresc;
- d) scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

În cazul acordării ajutorului public judiciar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene sau altor persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru, ajutorul public judiciar încuviințat poate include, în plus:

- a) cheltuielile pentru traducerea înscrisurilor depuse de beneficiar și care au fost solicitate de instanță sau de autoritatea cu atribuții jurisdicționale în vederea soluționării cauzei, cererile și documentele conexe, transmise sau primite fiind scutite de formalitatea legalizării sau de orice altă formalitate echivalentă.
- b) asigurarea unui interpret în procedurile în fața instanței/autorității cu atribuții jurisdicționale;
- c) cheltuielile deplasării în România, pe care beneficiarul asistenței sau o altă persoană trebuie să o facă la cererea instanței ori a autorității cu atribuții jurisdicționale ori în cazul în care legea prevede prezența obligatorie a uneia dintre aceste persoane.

Beneficiară și de restituirea sumei plătite mediatorului cu titlu de onorariu, în cazul în care persoana eligibilă, care îndeplinește condițiile menționate la întrebarea nr. 3, face dovada că, anterior începerii procesului, a parcurs procedura de mediere a litigiului, sau dacă solicită medierea după începerea procesului, dar înainte de prima zi de înfățișare.

Ajutorul public judiciar se poate acorda, separat sau cumulativ, în oricare dintre formele privind asistența prin avocat, expert, traducător, interpret sau executor judecătoresc, nu poate depăși, în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 12 salarii minime brute pe țară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare.

(Art. 6, 7, 20 și 44 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare)

2 Ce presupune asistența juridică?

Ajutorul public judiciar reprezintă acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.

(Art. 1 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare)

3 Am dreptul la asistență juridică?

Poate solicita acordarea ajutorului public judiciar orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.

Prin familie se înțelege soțul/soția, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului. Se consideră membru al familiei și persoana care are domiciliul ori reședința comună și gospodărește împreună cu solicitantul, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă ai acestora în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului.

Beneficiară de ajutor public judiciar persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 500 lei. În acest caz, sumele care constituie ajutor public judiciar se avansează în întregime de către stat. Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 800 lei, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50%. Sumele reprezentând limitele de venit și limita maximă ce se poate acorda ca ajutor public judiciar se pot modifica prin hotărâre a Guvernului.

Ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție, inclusiv din cauza diferențelor de cost al vieții dintre statul membru în care acesta își are domiciliul sau reședința obișnuită și cel din România.

La stabilirea venitului se iau în calcul orice venituri periodice, precum salarii, indemnizații, onorarii, rente, chirii, profit din activități comerciale sau dintr-o activitate independentă și altele asemenea, precum și sumele datorate în mod periodic, cum ar fi chiriile și obligațiile de întreținere.

Ajutorul public judiciar se acordă independent de starea materială a solicitantului, dacă prin lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență juridică gratuită, ca măsură de protecție, în considerarea unor situații speciale, precum minoritatea, handicapul, un anumit statut și altele asemenea. În acest caz, ajutorul public judiciar se acordă fără îndeplinirea criteriilor de venit, dar numai pentru apărarea sau recunoașterea unor drepturi sau interese rezultate ori aflate în legătură cu situația specială care a justificat recunoașterea, prin lege, a dreptului la asistență judiciară sau la asistență juridică gratuită.

Dreptul la ajutor public judiciar se stinge prin moartea părții sau prin îmbunătățirea stării sale materiale până la un nivel care să îi permită să facă față costurilor procesului.

(Art. 4, 5, 8, 8 indice 1, 9, art. 10, art. 10 indice, art. 2, art. 2 indice 1, art. 50 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare)

4 Poate fi obținută asistență juridică pentru toate litigiile?

Ajutorul public judiciar prevăzut de prezenta ordonanță de urgență se acordă în cauze civile, comerciale, administrative, de muncă și asigurări sociale, precum și în alte cauze, cu excepția celor penale.

(Art. 3 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare)

5 Există o procedură specifică pentru urgențe?

În materie de asistență juridică, nu este reglementată o procedură specifică pentru urgențe.

6 De unde pot obține formularul de cerere privind asistența juridică?

Cererile pentru acordarea ajutorului public judiciar, formulate conform prezentului capitol, se întocmesc potrivit formularului de cerere prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență (art. 49 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare).

FORMULAR

pentru cererea de asistență judiciară în alt stat membru al Uniunii Europene

Instrucțiuni:

1. Înainte de completarea formularului cererii, vă rugăm să citiți cu atenție aceste instrucțiuni.
2. Persoana care completează cererea trebuie să ofere toate informațiile solicitate în acest formular.
3. Orice informație imprecisă, inadecvată sau incompletă poate întârzia procedura soluționării cererii dumneavoastră.
4. Includerea unor informații false sau incomplete în cerere poate avea consecințe legale, iar cererea pentru asistență judiciară poate fi respinsă, putând fi atrasă, de asemenea, răspunderea penală.
5. Vă rugăm să atașați toate documentele doveditoare.
6. Vă rugăm să luați la cunoștință că această cerere nu are efect asupra termenului de introducere a unei acțiuni în justiție.
7. Vă rugăm să datați și să semnați cererea.

A1. Datele personale ale solicitantului

Numele și prenumele

Data și locul nașterii

CNP

Adresa (domiciliul sau reședința)

.....

Tel/fax/e-mail

A2. Dacă este cazul, datele personale ale reprezentantului legal (părinte, tutore, curator etc.) (se completează în cazul în care solicitantul este reprezentat legal)

Numele și prenumele

Data și locul nașterii

CNP

Adresa

Tel/fax/e-mail

A3. Dacă este cazul, datele personale ale avocatului solicitantului (se completează în cazul în care solicitantul are deja un avocat)

Numele și prenumele

Adresa

Tel/fax/e-mail

B. Informații privitoare la litigiul pentru care se solicită asistența judiciară

Vă rugăm atașați copii ale tuturor documentelor doveditoare.

B1. Natura litigiului (divorț, litigiu de muncă etc.)

B2. Valoarea litigiului, dacă aceasta poate fi exprimată în bani, precum și moneda în care este exprimată valoarea litigiului

B3. Descrierea situației pentru a cărei soluționare se solicită ajutor public judiciar (incluzând instanța competentă, termenul, probatoriul etc.)

C. Detalii privind procedura

Vă rugăm atașați copii ale tuturor documentelor doveditoare.

C1. Calitatea în care sunteți sau urmează să fiți în proces (reclamant sau pârât)

Descrieți obiectul pretenției supuse judecării

.....

Numele și datele de contact ale părții adverse

.....

C2. Dacă este cazul, motive speciale pentru soluționarea de urgență a cererii

C3. Vă rugăm specificați ce cheltuieli ar trebui să acopere (se bifează):

—

☐ a) asistență avocațială;

—

☐ b) plata expertului;

—

☐ c) plata traducătorului sau a interpretului folosit în cursul procesului;

—

☐ d) plata onorariului executorului judecătoresc;

—

☐ e) scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări la plata taxelor judiciare și/sau a cauțiunilor prevăzute de lege, inclusiv a taxelor și cauțiunilor datorate în faza de executare silită.

C4. Vă rugăm specificați dacă ajutorul public judiciar este solicitat pentru a obține:

—

☐ Asistență avocațială în cadrul procedurilor extrajudiciare

—

☐ Asistență avocațială înainte de începerea procesului

☐ Asistență avocațială (consultanță și/sau reprezentare) în cadrul procedurilor în curs de desfășurare. În acest caz, specificați:

- numărul de înregistrare

- termenele de judecată

- instanța

- adresa instanței

☐ Asistență avocațială în cadrul procedurilor de introducere a unei căi de atac împotriva unei hotărâri judecătorești. În acest caz, specificați:

- instanța

- data hotărârii

- motivul solicitării asistenței

- calea de atac împotriva hotărârii

☐ Asistență avocațială în cadrul procedurii de executare silită. În acest caz, specificați:

- instanța

- data pronunțării hotărârii sau a emiterii altui titlu executoriu.

C6. Specificați dacă aveți orice formă de asigurare sau alte drepturi și facilități care ar putea acoperi cheltuielile de judecată în tot sau în parte.

În acest caz oferiți detalii:

.....

.....

D. Situația familială

Cu câte persoane locuiți?

Vă rugăm specificați relațiile acestora cu dumneavoastră

Numele și prenumele	Relația cu solicitantul (în cazul minorilor)	Se află această persoană în întreținerea solicitantului?	Se află în întreținerea acestei persoane?
		☐	☐
		☐	☐
		☐	☐
		☐	☐

Aveți în întreținere o altă persoană care nu locuiește cu dumneavoastră?

Numele și prenumele	Relația cu solicitantul (în cazul minorilor)	Data nașterii

Sunteți în întreținerea unei persoane care nu locuiește cu dumneavoastră?

Numele și prenumele	Relația cu solicitantul

E. Informații financiare

Vă rugăm oferiți toate informațiile despre dumneavoastră, partenerul de viață sau soțul dumneavoastră, orice persoană pe care o aveți în întreținere sau, după caz, în a cărei întreținere sunteți.

Dacă primiți alte contribuții financiare față de cele ale persoanei în a cărei întreținere sunteți și care nu locuiește cu dumneavoastră, specificați-le în cadrul punctului E.1 "Alte venituri".

Dacă oferiți asistență financiară altei persoane decât aceia care se află în întreținerea dumneavoastră și locuiește cu dumneavoastră, vă rugăm specificați acest lucru în cadrul punctului E.3 "Alte cheltuieli".

Vă rugăm atașați toate documentele doveditoare ale situațiilor descrise mai sus.

Vă rugăm specificați moneda în care exprimați valorile pecuniare din tabel, dacă acestea sunt exprimate în altă monedă decât leu.

[E.1. Detalii despre I. Solicitantul II. Soțul sau III. Persoane IV. Persoane				
venitul lunar		partenerul	aflate în	care îl au în
		de viață	întreținere	întreținere
				pe solicitant
Salarii,				
îndemnizații:				
Profit din afaceri:				
Pensii:				
Venituri:				
Beneficii din partea				
statului:				
1. alocații:				
2. ajutor de șomaj				
și asigurări				
sociale:				
Venituri provenite				
din drepturile				
asupra unor bunuri				
mobile sau imobile:				
Alte venituri:				
TOTAL:				

[E.2. Valoarea I. Solicitant II. Soțul sau III. Persoane IV. Persoane				
proprietăților		partenerul	aflate în	care îl au în
		de viață	întreținere	întreținere
				pe solicitant
Imobilul în care				
locuiți:				
Alt imobil:				
Terenuri:				
Economii:				
Acțiuni:				
Vehicule cu motor:				
Alte bunuri:				
TOTAL:				

[E.3. Cheltuieli I. Solicitant II. Soțul sau III. Persoane IV. Persoane				
lunare		partenerul	aflate în	care îl au în
		de viață	întreținere	întreținere
				pe solicitant
Impozite:				
Contribuții la				
asigurările sociale:				
Taxe locale:				

Cheltuieli					
ipotecare:					
Chirii și costuri					
pentru întreținere:					
Cheltuieli pentru					
educație:					
Cheltuieli pentru					
întreținerea					
copiilor:					
Rate:					
Restituirea de					
împrumuturi:					
Obligații legale de					
întreținere față de					
alte persoane:					
Alte cheltuieli:					
TOTAL:					

Declar pe propria răspundere că informațiile oferite sunt adevărate și complete și îmi asum obligația de a declara de îndată autorității competente să soluționeze cererea orice schimbări survenite în situația mea financiară.

Locul întocmirii

Data

Semnătura

7 Ce documente trebuie depuse cu formularul de cerere privind asistența juridică?

Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar se formulează în scris și va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura procesului pentru care se solicită ajutorul public judiciar, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială a solicitantului și a familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată. Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului în sensul de a preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

Instanța poate solicita orice lămuriri și dovezi părților sau informații scrise autorităților competente.

Asistența extrajudiciară se acordă de Serviciul de asistență judiciară constituit la nivelul fiecărui barou, pe baza unei cereri al cărei model se aprobă de Departamentul de coordonare a asistenței judiciare, care va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura solicitării de asistență, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială ale solicitantului și ale familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată.

Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului, în sensul de a preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

Dovada stării materiale a solicitantului se face, în principal, cu următoarele documente:

adeverință din care să rezulte veniturile solicitantului și ale celorlalți membri ai familiei;

livretul de familie și, după caz, certificatele de naștere ale copiilor;

certificatul de persoană cu handicap al solicitantului sau al copilului, după caz;

declarație pe propria răspundere din care să reiasă că solicitantul și ceilalți membri ai familiei nu beneficiază de alte venituri suplimentare;

declarație pe propria răspundere privind situația patrimonială a solicitantului și a familiei sale;

declarație pe propria răspundere din care să rezulte că solicitantul și/sau celălalt părinte că respectiv copilul nu este încredințat sau dat în plasament niciunui organism privat autorizat ori serviciu public autorizat sau unei persoane juridice;

dovada eliberată de autoritățile competente privind situația bunurilor imobile ale solicitantului sau, după caz, ale celorlalți membri ai familiei;

alte acte necesare stabilirii dreptului la acordarea de asistență judiciară, potrivit legii.

(art. 14 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare și art. 73 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare).

8 Unde trebuie depusă cererea de asistență juridică?

Cererea de acordare a ajutorului public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei în care se solicită ajutorul; în cazul ajutorului public judiciar solicitat pentru punerea în executare a unei hotărâri, cererea este de competența instanței de executare. În cazul în care instanța competentă nu se poate stabili, competență este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința solicitantul.

Dacă ajutorul public judiciar este solicitat într-un proces în curs, cererea sau, după caz, cererile de acordare a ajutorului public judiciar se soluționează, dacă legea nu prevede altfel, de completul investit cu soluționarea cererii principale.

Ajutorul public judiciar se acordă oricând în cursul judecății, de la data formulării cererii de către persoana interesată, și se menține pe tot parcursul etapei procesuale în care a fost solicitat. Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar este scutită de taxă de timbru.

Ajutorul public judiciar pentru exercitarea unei căi de atac se poate acorda în urma unei noi cereri. Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar în vederea exercitării unei căi de atac se adresează instanței a cărei hotărâre se atacă, în mod obligatoriu, înăuntrul termenului pentru exercitarea căii de atac și se soluționează de urgență de un alt complet decât cel care a soluționat cauza pe fond.

Prin introducerea cererii pentru acordarea ajutorului public judiciar, termenul pentru exercitarea căii de atac se întrerupe o singură dată, dacă solicitantul depune în termen de cel mult 10 zile înscrisurile doveditoare. De la data comunicării încheierii prin care s-a soluționat cererea de ajutor public judiciar ori, după caz, cererea de reexaminare, în sensul admiterii, respectiv al respingerii, începe să curgă un nou termen pentru exercitarea căii de atac.

În cazul admiterii cererii de ajutor public judiciar, instanța comunică de îndată încheierea solicitantului și baroului de avocați. Baroul este obligat să desemneze în 48 de ore un avocat cu drept de a pleda în fața instanței de apel sau, după caz, de recurs. Data desemnării avocatului și datele de identificare a acestuia se comunică instanței și solicitantului în cel mult 48 de ore. De la data desemnării avocatului începe să curgă un nou termen pentru exercitarea căii de atac.

Asistența extrajudiciară se acordă de Serviciul de asistență judiciară constituit la nivelul fiecărui barou, pe baza unei cereri al cărei model se aprobă de Departamentul de coordonare a asistenței judiciare, care va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura solicitării de asistență, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială ale solicitantului și ale familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată.

Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului, în sensul de a preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

Cererea de acordare a asistenței extrajudiciare se depune la serviciul de asistență judiciară și se soluționează în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data înregistrării, prin decizie de admitere ori de respingere, după caz. Decizia se comunică solicitantului în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii deciziei. Decizia de respingere a cererii de acordare a asistenței extrajudiciare poate fi contestată la consiliul baroului, în termen de 5 zile de la comunicarea acesteia. Contestațiile formulate împotriva deciziei de respingere se soluționează de consiliul baroului, cu caracter de urgență la prima ședință a consiliului baroului.

(art. 11, 12, și 13 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare și art. 73 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare).

9 Cum pot afla dacă am dreptul la asistență juridică?

Asupra cererii de ajutor public judiciar instanța se pronunță, fără citarea părților, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. Împotriva încheierii prin care se respinge cererea de acordare a ajutorului public judiciar cel interesat poate face cerere de reexaminare, în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii. Cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, instanța pronunțându-se prin încheiere irevocabilă.

Dacă a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimite de îndată decanului baroului din circumscripția acelei instanțe. Decanul baroului sau avocatul căruia decanul i-a delegat această atribuție va desemna, în termen de 3 zile, un avocat înscris în Registrul de asistență judiciară, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea. Decanul baroului are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele avocatului desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit avocat, cu consimțământul acestuia, în condițiile legii.

Cererea de acordare a asistenței extrajudiciare se depune la serviciul de asistență judiciară de la nivelul fiecărui barou și se soluționează în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data înregistrării, prin decizie de admitere ori de respingere, după caz. Decizia se comunică solicitantului în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii deciziei. În temeiul deciziei de acordare a asistenței extrajudiciare, decanul baroului competent desemnează un avocat din Registrul de asistență judiciară al baroului. După posibilități, decanul baroului poate aproba acordarea asistenței extrajudiciare de către un avocat ales de persoana căreia i se acordă asistență judiciară.

(art. 15 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare și art. 71 și art. 73 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare).

10 Ce ar trebui să fac în cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică?

Ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența judiciară sau asistența judiciară gratuită.

Dacă a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimite de îndată decanului baroului din circumscripția acelei instanțe. Decanul baroului sau avocatul căruia decanul i-a delegat această atribuție va desemna, în termen de 3 zile, un avocat înscris în Registrul de asistență judiciară, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea. Decanul baroului are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele avocatului desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit avocat, cu consimțământul acestuia, în condițiile legii.

Asistența prin avocat poate fi și extrajudiciară și constă în acordarea de consultații, formularea de cereri, petiții, sesizări, inițierea altor asemenea demersuri legale, precum și în reprezentarea în fața unor autorități sau instituții publice, altele decât cele judiciare sau cu atribuții jurisdicționale, în vederea realizării unor drepturi sau interese legitime. Asistența extrajudiciară trebuie să conducă la furnizarea unor informații clare și accesibile solicitantului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare referitoare la instituțiile competente, și, dacă este posibil, la condițiile, termenele și procedurile prevăzute de lege pentru recunoașterea, acordarea sau realizarea dreptului ori interesului pretins de solicitant. Asistența extrajudiciară se acordă conform prevederilor Legii nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Cererea de acordare a asistenței extrajudiciare se depune la serviciul de asistență judiciară de la nivelul fiecărui barou și se soluționează în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data înregistrării, prin decizie de admitere ori de respingere, după caz. Decizia se comunică solicitantului în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii deciziei. Decizia de respingere a cererii de acordare a asistenței extrajudiciare poate fi contestată la consiliul baroului, în termen de 5 zile de la comunicarea acesteia. Contestațiile formulate împotriva deciziei de respingere se soluționează de consiliul baroului, cu caracter de urgență la prima ședință a consiliului baroului.

În temeiul deciziei de acordare a asistenței extrajudiciare, decanul baroului competent desemnează un avocat din Registrul de asistență judiciară al baroului. După posibilități, decanul baroului poate aproba acordarea asistenței extrajudiciare de către un avocat ales de persoana căreia i se acordă asistență judiciară.

În cazul încuviințării cererii de ajutor public judiciar, sub forma plății onorariului expertului, traducătorului sau interpretului, prin încheierea de încuviințare a asistenței se stabilește și onorariul provizoriu convenit acestora. După prestarea serviciului pentru care s-a plătit onorariul provizoriu, instanța va stabili onorariul definitiv.

În cazul încuviințării cererii de ajutor public judiciar sub forma plății onorariului executorului judecătoresc, prin încheierea de încuviințare a asistenței se stabilește și onorariul provizoriu convenit executorului judecătoresc, în funcție de complexitatea dosarului la acea dată. Cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimite, de îndată, camerei teritoriale a executorilor judecătorești din circumscripția teritorială a acelei instanțe. Colegiul director al camerei teritoriale a executorilor judecătorești are obligația de a desemna, în termen de 3 zile, un executor judecătoresc, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea. Președintele are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele executorului judecătoresc desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit executor judecătoresc, competent din punct de vedere teritorial.

După îndeplinirea atribuțiilor pe care legea și statutul le prevăd în sarcina executorului judecătoresc, instanța va stabili, la cererea executorului judecătoresc, onorariul definitiv, în funcție de complexitatea cauzei și de volumul activității desfășurate, în limitele onorariilor stabilite potrivit legii.

În cazul încuviințării cererii de acordare a facilităților la plata taxelor judiciare, prin încheiere se vor stabili fie scutirea de plată, fie, după caz, cota de reducere, termenele de plată și cuantumul ratelor. În cazul în care taxele judiciare datorate sunt mai mari decât dublul venitului net lunar pe familie al solicitantului din luna anterioară formulării cererii de ajutor public judiciar, eșalonarea plății se va face astfel încât rata lunară datorată să nu depășească jumătate din venitul net pe familie, dacă instanța nu apreciază necesar a se acorda o altă formă de ajutor, mai favorabilă. Eșalonarea plății taxelor judiciare se poate face în cel mult 48 de rate lunare.

(art. 23, 24, 25, 32, 33, 34 și 35 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare și art. 71 și 73 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare).

11 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică, cine îmi va alege avocatul?

Ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența judiciară sau asistența judiciară gratuită.

Dacă a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimite de îndată decanului baroului din circumscripția acelei instanțe. Decanul baroului sau avocatul căruia decanul i-a delegat această atribuție va desemna, în termen de 3 zile, un avocat înscris în Registrul de asistență judiciară, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea. Decanul baroului are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele avocatului desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit avocat, cu consimțământul acestuia, în condițiile legii.

În ceea ce privește asistența extrajudiciară, în temeiul deciziei de acordare a asistenței extrajudiciare, decanul baroului competent desemnează un avocat din Registrul de asistență judiciară al baroului. După posibilități, decanul baroului poate aproba acordarea asistenței extrajudiciare de către un avocat ales de persoana căreia i se acordă asistența judiciară.

(art. 23 și art. 35 din Ordonanță de Urgență Nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, și art. 71 și 73 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare)

12 Asistența judiciară acoperă toate cheltuielile de judecată?

Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme:

- a) plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu, denumită în continuare asistență prin avocat;
- b) plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, cu încuviințarea instanței sau a autorității cu atribuții jurisdicționale, dacă această plată incumbă, potrivit legii, celui ce solicită ajutorul public judiciar;
- c) plata onorariului executorului judecătoresc;
- d) scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

În cazul acordării ajutorului public judiciar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene sau altor persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru, ajutorul public judiciar încuviințat poate include, în plus:

- a) cheltuielile pentru traducerea înscrisurilor depuse de beneficiar și care au fost solicitate de instanță sau de autoritatea cu atribuții jurisdicționale în vederea soluționării cauzei, cererile și documentele conexe, transmise sau primite în conformitate cu prevederile prezentului capitol, fiind scutite de formalitatea legalizării sau de orice altă formalitate echivalentă;
- b) asigurarea unui interpret în procedurile în fața instanței/autorității cu atribuții jurisdicționale;
- c) cheltuielile deplasării în România, pe care beneficiarul asistenței sau o altă persoană trebuie să o facă la cererea instanței ori a autorității cu atribuții jurisdicționale ori în cazul în care legea prevede prezența obligatorie a uneia dintre aceste persoane

Ajutorul public judiciar se poate acorda, separat sau cumulat, în oricare dintre formele sus-menționate. Valoarea ajutorului public judiciar acordat, separat sau cumulat, în oricare dintre formele privind asistența prin avocat, expert, traducător, interpret sau executor judecătoresc, nu poate depăși, în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 12 salarii minime brute pe țară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare.

(art. 6, 7 și 44 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare).

13 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi doar asistență juridică parțială, cine va suporta restul costurilor?

Cheltuielile pentru care partea a beneficiat de scutiri sau reduceri prin încuviințarea ajutorului public judiciar vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretențiile sale. Partea căzută în pretenții va fi obligată la plata către stat a acestor sume.

Dacă partea care a beneficiat de ajutor public judiciar cade în pretenții, cheltuielile procesuale avansate de către stat rămân în sarcina acestuia. Instanța poate dispune însă, odată cu soluționarea cauzei, obligarea părții care a beneficiat de ajutor public judiciar la restituirea, în tot sau în parte, a cheltuielilor avansate de către stat, dacă prin comportamentul nediligent avut în timpul procesului a cauzat pierderea procesului ori dacă prin hotărâre judecătorească s-a constatat că acțiunea a fost exercitată abuziv.

(art. 18 și art. 19 din Ordonanță de Urgență Nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare).

14 Asistența juridică acoperă, de asemenea, cheltuielile legate de căile de atac?

Dacă hotărârea pronunțată în cauza pentru care s-a încuviințat ajutorul public judiciar este supusă recursului, ajutorul public judiciar acordat în etapa procesuală imediat anterioară în forma prevăzută sub forma asistenței prin avocat se extinde de drept pentru redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și pentru exercitarea și susținerea acestuia.

Hotărârea pronunțată cu drept de recurs, însoțită de copia încheierii de încuviințare a ajutorului public judiciar se comunică de îndată baroului de avocați, în vederea verificării și confirmării sau, dacă este cazul, desemnării unui avocat cu drept de a pleda în fața instanței de recurs. Pentru recurs avocatul are dreptul la onorariu distinct, stabilit, potrivit legii, de instanța de recurs.

Dacă partea nu a beneficiat de ajutor public judiciar în etapa procesuală anterioară recursului, solicitarea ajutorului public judiciar se face în urma depunerii unei noi cereri.

De la data desemnării sau confirmării avocatului începe să curgă un nou termen pentru exercitarea căii de atac a recursului. Data desemnării avocatului și datele de identificare a acestuia se comunică instanței și solicitantului în cel mult 48 de ore.

Instanța de recurs verifică dacă se mențin condițiile pentru ajutorul public judiciar acordat. Dacă instanța constată că nu mai sunt îndeplinite condițiile, dispune, prin încheiere, încetarea acestuia și obligarea părții la restituirea, în tot sau în parte, a cheltuielilor avansate de stat sub formă de onorariu de avocat. *(art. 13 indice 1 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare).*

15 Asistența juridică poate fi retrasă înainte de încheierea procesului (sau chiar revocată după proces)?

Dreptul la ajutor public judiciar se stinge prin moartea părții sau prin îmbunătățirea stării sale materiale până la un nivel care să îi permită să facă față costurilor procesului.

La primirea cererii pentru acordarea ajutorului public judiciar solicitantului i se va pune în vedere faptul că, în cazul pierderii procesului, cheltuielile de judecată ale celeilalte părți vor fi în sarcina sa, precum și posibilitatea restituirii sumelor primite cu titlu de ajutor public judiciar în cazul în care o persoană interesată sesizează instanța care a încuviințat ajutorul public judiciar și prezintă dovezi cu privire la situația reală a celui cărui a s-a încuviințat cererea; ajutorul public judiciar nu se suspendă în cursul noilor cercetări.

Dacă instanța constată că cererea de ajutor public judiciar a fost făcută cu rea-credință, prin ascunderea adevărului, va obliga, prin încheiere, pe cel care a beneficiat nejustificat de ajutor public judiciar la restituirea cu titlu de despăgubire a sumelor de care a fost scutit, precum și la o amendă în cuantum de până la 5 ori suma pentru care a obținut nejustificat scutirea. Împotriva încheierii se poate face numai cerere de reexaminare, putându-se solicita motivat să se revină asupra despăgubirii sau a amenzii ori să se dispună reducerea acestora. Cererea se face în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii și se soluționează de un alt complet, prin încheiere irevocabilă.

În situația în care, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, beneficiarul ajutorului public dobândește bunuri sau drepturi de creanță a căror valoare, respectiv cuantum, depășește de 10 ori cuantumul ajutorului public acordat, acesta este obligat să restituie ajutorul public. Procedura de restituire este cea prevăzută la cap. III din prezenta ordonanță de urgență.

(art. 10, art. 14, art. 17 și art. 50 indice 2 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare).

16 Pot contesta decizia prin care mi s-a refuzat cererea de asistență juridică?

Asupra cererii de ajutor public judiciar instanța se pronunță, fără citarea părților, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. Împotriva încheierii prin care se respinge cererea de acordare a ajutorului public judiciar cel interesat poate face cerere de reexaminare, în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii. Cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, instanța pronunțându-se prin încheiere irevocabilă.

Ajutorul public judiciar poate fi refuzat când este solicitat abuziv, când costul său estimat este disproporționat față de valoarea obiectului cauzei, precum și atunci când acordarea ajutorului public judiciar nu se solicită pentru apărarea unui interes legitim ori se solicită pentru o acțiune care contravine ordinii publice sau celei constituționale.

Dacă cererea pentru a cărei soluționare se solicită ajutor public judiciar face parte din categoria celor care pot fi supuse medierii sau altor proceduri alternative de soluționare, cererea de ajutor public judiciar poate fi respinsă, dacă se dovedește că solicitantul ajutorului public judiciar a refuzat anterior începerii procesului să urmeze o asemenea procedură.

Ajutorul public judiciar poate fi refuzat atunci când solicitantul pretinde despăgubiri pentru atingeri aduse imaginii, onoarei sau reputației sale, în condițiile în care acesta nu a suferit vreun prejudiciu material, precum și în cazul în care cererea decurge din activitatea comercială sau dintr-o activitate independentă desfășurată de solicitant.

În cazul acordării ajutorului public judiciar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene sau altor persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru, autoritatea centrală română poate refuza transmiterea unei cereri de asistență juridică într-un alt stat membru dacă o astfel de cerere este vădit neîntemeiată sau excedează domeniului de aplicare al Directivei (CE) nr. 8/2003. În cazul în care cererea de asistență juridică este respinsă de autoritatea competentă a statului membru solicitat, autoritatea centrală română va cere solicitantului restituirea cheltuielilor de traducere.

(art. 15, 16, 45 și 46 din Ordonanță de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare).

Informații suplimentare

Linkuri utile:

Uniunea Națională a Barourilor din România, <http://www.unbr.ro/>

Ultima actualizare: 20/10/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.